

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра педагогіки та гуманітарних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:
Начальник кафедри,
кандидат педагогічних наук, доцент
Разумейко Н.С.
« ____ » _____ 2019 р.

**СИЛАБУС
навчального курсу «Соціальна педагогіка»
спеціальність 053 «Психологія»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:
доцент кафедри,
кандидат педагогічних наук
Педорич А.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри педагогіки та
гуманітарних дисциплін
Протокол № __ від «__» _____ 2019 р.

Кредити та кількість
годин: *4 кредитів ECTS; години: 20 лекційних, 30
семінарських, 10 практичних та 60 самостійна
робота.*

Чернігів – 2019

Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни складена кафедрою «Педагогіки та гуманітарних дисциплін» Академії Державної пенітенціарної служби відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за напрямом підготовки 053 «Психологія» за держзамовленням, кошти юридичних і фізичних осіб, для денної та заочної форми навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: теоретичні знання про виховні сили суспільства і способи їх актуалізації з метою підвищення ефективності процесу соціалізації особистості, групи, суспільства в цілому.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціальна педагогіка» є:

- засвоєння теоретичних та методологічних основ соціальної педагогіки;
- вивчення психолого-педагогічних аспектів соціалізації особистості;
- ознайомлення із закономірностями організації процесу соціалізації особистості з використанням найновітнішого вітчизняного та зарубіжного соціально-педагогічного досвіду;
- ознайомлення із впливом різноманітних чинників на формування особистості; вивчення та використання методик, технологій, стратегій, тактик соціально-педагогічної роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- предмет, об'єкт, основні напрями, функції та завдання соціальної педагогіки;
- зміст основних понять (категорій) соціальної педагогіки,
- принципи та методи соціально-педагогічної діяльності;
- особливості соціалізації особистості в різних мікросоціумах;
- різноманітні методики, технології, стратегії, тактики, особливості соціально-педагогічної роботи з людьми різних вікових груп та категорій;
- засоби попередження негативного впливу факторів соціального середовища на особистість;
- сутність соціальної реабілітації людей з проблемами соціалізації (діти-вулиці, хворі на алкоголізм та наркоманію, діти-сироти, соціальні сироти).

вміти :

- оперувати основними поняттями, що використовуються при вивченні дисципліни «Соціальна педагогіка»;
- визначати позитивні та негативні фактори, що впливають на соціалізацію особистості;
- грамотно користуватись Законами, міжнародними документами та іншими нормативно-правовими актами, в яких знаходять свій вираз соціальна політика держави;
- приймати правильні рішення під час розв'язування різноманітних соціально-педагогічних ситуаційних завдань, що можуть виникнути в

процесі надання допомоги різним категоріям соціально та педагогічно занедбаним особистостям;

– раціонально та гнучко застосовувати різноманітні методики та технології соціально-педагогічної роботи з людьми різних вікових груп та категорій;

– організовувати та проводити соціально-педагогічні заходи, спрямовані на надання допомоги різним категоріям соціально та педагогічно занедбаних особистостей.

Теоретичною основою соціальної є філософія. Вона дає можливість соціальній педагогіці найбільш глибоко дослідити і встановити закономірності процесу соціалізації та адаптації громадян в суспільстві, виявити закладені протиріччя, рекомендувати ті чи інші шляхи соціалізації.

Ця дисципліна тісно переплітається з психологією, загальною педагогікою, логікою, соціологією та складає підґрунтя для розуміння процесів, що відбуваються в суспільстві. Також виходячи з логіки вивчення навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» обов'язково повинна вивчатись після вивчення основ загальної педагогіки та психології, соціології та психології.

При вивченні цієї дисципліни буде зроблено ставку на поєднання традиційних (звичних) форм роботи – лекція, обговорення питань семінару, а також використовуватимуться робота з текстами, організація дискусій, написання індивідуального науково-дослідного завдання. Вивчаючи цей курс ви матимете можливість долучитись до дискусій з приводу важливих питань соціалізації в суспільстві, проявів девіантної поведінки, соціального виховання. Думка кожного учасника освітнього процесу стане невід'ємною складовою здобуття відповідей на питання про гуманізм, людяність, совість, розкаяння, обов'язок та довіри.

Мета курсу

Мета навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка» є ознайомлення курсантів, студентів та слухачів із загальнотеоретичними та практичними аспектами соціально-педагогічної діяльності з людьми різних вікових груп та категорій.

Майбутній фахівець має усвідомити важливість роботи з людьми, відповідальне відношення до кожного громадянина.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Теоретичні основи соціальної педагогіки						
1.	Поняття про предмет, завдання та основні категорії соціальної педагогіки	10	2	2	-	6
2.	Теорія та практика соціального	10	2	2	2	4

	виховання					
3.	Соціалізація як категорія соціальної педагогіки	10	2	4	2	2
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 2. Соціально-педагогічна діяльність як умова соціалізації особистості						
4.	Соціально-педагогічна діяльність та її особливості	6	2	2	-	2
5.	Соціальний педагог як суб'єкт професійної діяльності	8	2	2	2	2
6.	Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин	8	-	4	-	4
7.	Методи соціально-педагогічної діагностики	8	2	4	-	2
Розділ 3. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності						
8.	Сім'я як провідний фактор соціального виховання особистості	16	2	2	2	10
9.	Соціально-педагогічні аспекти в роботі з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах	14	2	2	-	10
Розділ 4. Соціально-педагогічна діяльність по подоланню різних форм дезадаптивної поведінки підлітків та молоді						
10.	Девіантна поведінка дітей та молоді, як форма соціальної дезадаптації	10	2	2	2	4
11.	Соціально-педагогічна робота з дітьми, які мають соціальні відхилення	10	2	2	-	6
12.	Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами і дітьми, які залишились без піклування батьків.	10	-	2	-	8
	Всього за V семестр	120	20	30	10	60
	Всього за курс	120	20	30	10	60

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

Тема 1. Поняття про предмет, завдання та основні категорії соціальної педагогіки.

1. Сутність соціальної педагогіки. Предмет, об'єкт, суб'єкт соціальної педагогіки.

2. Функції та прикладні завдання соціальної педагогіки.

3. Провідні категорії соціальної педагогіки.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 5, 9, 11.

Тема 2. Теорія та практика соціального виховання.

1. Становлення соціального виховання як провідної категорії соціальної педагогіки.

2. Поняття, сутність та напрямки соціального виховання як категорії соціальної педагогіки.

3. Практичні аспекти соціального виховання.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-10; допоміжна № 2, 3, 4, 11, 12.

Тема 3. Соціалізація як категорія соціальної педагогіки.

1. Сучасні концепції соціалізації особистості.

2. Поняття, сутність та напрямки соціального виховання як категорії соціальної педагогіки.

3. Практичні аспекти соціального виховання.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 5, 9, 11.

Тема 4. Соціально-педагогічна діяльність та її особливості.

1. Соціально-педагогічна діяльність як практичний аспект соціальної педагогіки.

2. Етапи та технології соціально-педагогічної діяльності.

Література: основна № 1-4, 5, 6-8, 10; допоміжна № 1, 3, 4, 10.

Тема 5. Соціальний педагог як суб'єкт професійної діяльності.

1. Специфіка та структура професійної діяльності соціального педагога.

2. Етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога.

3. Особистісні та професійні якості соціального педагога.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 1, 3, 4, 11.

Тема 6. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин.

1. Поняття соціально-педагогічної і психологічної діагностики.

2. Методики соціально-педагогічної діагностики дітей та сімей, що опинились у складних життєвих ситуаціях.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-9; допоміжна № 2-4, 7, 12.

Тема 7. Методи соціально-педагогічної діагностики.

1. Програма та методика вивчення особистості людини.

2. Поняття, класифікація та характеристика психолого-педагогічних методів вивчення особистості людини.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-9; допоміжна № 2-4, 7, 12.

Тема 8. Сім'я як провідний інститут соціального виховання особистості.

1. Поняття про сім'ю як малу соціальну групу.
2. Функції сучасної сім'ї.
3. Типологія сімей.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 1, 3, 4, 11.

Тема 9. Соціально-педагогічні аспекти в роботі з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах.

1. Поняття про сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах
2. Соціальний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах

Література: основна № 1, 2, 5, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 10, 12.

Тема 10. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації.

1. Теорії девіації.
2. Причини девіації.

Література: основна № 1, 2, 5, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 10, 12.

Тема 11. Соціально-педагогічна робота з дітьми, які мають соціальні відхилення.

1. Алкоголізм як форми девіантної поведінки та шляхи профілактики алкоголізму серед неповнолітніх.
2. Наркоманія як форми девіантної поведінки та шляхи профілактики наркоманії серед неповнолітніх.
3. Проблеми підліткової проституції та шляхи її профілактики.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8; допоміжна № 1, 3, 4, 11.

Тема 12. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.

1. Становище із соціальною підтримкою дітей сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування в Україні.
2. Соціальна реабілітація, як елемент соціальної підтримки дітей сиріт та дітей, які залишилися без батьківського піклування.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 1, 3, 7, 11, 12.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 2. Теорія та практика соціального виховання.

1. Усне контрольне опитування курсантів
2. Розв'язання практичного завдання за темою.
3. Розв'язування педагогічних ситуаційних задач.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-10; допоміжна № 2, 3, 4, 11, 12.

Тема 3. Соціалізація як категорія соціальної педагогіки.

1. Усне контрольне опитування курсантів.
2. Виконання практичного завдання - ділова гра за темою „Рациональний споживчий бюджет сім'ї або соціально - зріла сім'я”
3. Розв'язування педагогічних ситуаційних задач.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 5, 9, 11.

Тема 5. Соціальний педагог як суб'єкт професійної діяльності.

1. Усне контрольне опитування курсантів
2. Розв'язання практичного завдання за темою.
3. Розв'язування педагогічних ситуаційних задач.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 1, 3, 4, 11.

Тема 8. Сім'я як провідний інститут соціального виховання особистості.

1. Усне контрольне опитування курсантів.
2. Виконання практичного завдання – круглий стіл за «Сім'я як провідний фактор соціального виховання особистості».
3. Розв'язування педагогічних ситуаційних задач.

Література: основна № 1, 2, 4, 7, 8, 10; допоміжна № 1, 3, 4, 11.

Тема 10. Девіантна поведінка дітей та молоді як форма соціальної дезадаптації.

1. Усне контрольне опитування курсантів
2. Розв'язання практичного завдання за темою.
3. Розв'язування педагогічних ситуаційних задач.

Література: основна № 1, 2, 5, 7, 8, 10; допоміжна № 2-4, 10, 12.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Розкрийте особливості розвитку соціальної педагогіки в Україні.
2. Яким чином соціальне середовище місць позбавлення волі впливає на особистість засудженого.

3. Перерахуйте складові соціальної адаптації засуджених до умов відбування покарання.
4. Визначте роль релігійних організацій в соціальному вихованні дитини.
5. Визначте спільні і відмінні риси соціалізації та виховання.
6. Дайте визначення особистісно-орієнтованому підходу у процесі соціального виховання неповнолітніх засуджених .
7. Розкрийте особливості соціального виховання неповнолітніх засуджених в місцях позбавлення волі .
8. Дайте визначення поняттям «десоціалізація» та «асоціалізація». З'ясуйте їх сутність.
9. Дайте визначення таким поняттям, як «інфантилізм» та «акселерація».
10. Розкрийте поняття «агенти» соціалізації.
11. Перерахуйте основні кризи у формуванні особистості.
12. Розкрийте особливості соціалізації підлітків.
13. Сформулюйте критерії ефективності реалізації соціально-педагогічних технологій.
14. Розкрийте суть поняття «готовність до професійної діяльності» соціального педагога.
15. Надайте характеристику функціям соціального педагога.
16. Перерахуйте суб'єкти соціально-педагогічної діяльності.
17. Надайте характеристику компетентності соціального педагога та визначте її основні складові.
18. Перерахуйте основні ознаки благополучної сім'ї.
19. Враховуючи різносторонню сімейну типологію складіть соціальний паспорт власної сім'ї.
20. Визначте форми робіт із сім'ями, які застосовуються під час надання соціальних послуг.
21. Охарактеризуйте основні етапи надання соціальних послуг сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах.
22. Вмотивуйте необхідність взаємодії суб'єктів соціальної роботи із сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах.
23. Визначте роль різних агентів соціалізації у дезадаптації особистості.
24. Визначте групи неповнолітніх, яких можна віднести до категорії «діти-вулиці»
25. Охарактеризуйте ВІЛ-СНІД як соціальну проблему сучасного суспільства.
26. Дитячий алкоголізм – сучасна проблема українського суспільства.
27. Розкрийте сутність такого виду девіації, як інтернет-залежність.
28. Перерахуйте основні ознаки ігроманії, як девіації.
29. Розкрийте інноваційні форми опіки дітей-сиріт в Україні.
30. Визначте особливості роботи соціального педагога в соціальному гуртожитку.
31. Законспектуйте основні аспекти Положення про дитячі будинки та загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Література: основна № 1, 2, 4, 7-9; допоміжна № 2-4, 7, 12.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні науково-дослідні завдання виконуються у вигляді реферата обсягом до 16 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем.

Теми індивідуально-дослідних завдань з «Соціальної педагогіки»

1. Історичні аспекти виникнення соціальної педагогіки як науки.
2. Особливості соціалізації підлітків та молоді.
3. Інститути соціалізації особистості в сучасному світі.
4. Погляди на соціалізацію в теоріях класиків світової психології.
5. Вікові кризи життя індивіда.
6. Зародження соціального виховання на ранніх етапах розвитку людства (від первісного суспільства до античного світу)
7. Становлення соціального виховання у період існування Київської Русі
8. Ідея вільного та природовідповідного виховання в творчості Жан-Жака Руссо.
9. Поняття про сім'ю як малу соціальну групу.
10. Функції сучасної сім'ї.
11. Типологія сімей.
12. Сімейна педагогіка як частина соціальної педагогіки.
13. Соціально-педагогічні погляди Софії Русової.
14. Проаналізуйте роботу центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді як суб'єктів реалізації соціальної політики.
15. Виховні колонії як суб'єкти реалізації соціальної політики.
16. Технології соціально-педагогічної діяльності.
17. Використання інтерактивних форм у соціально-педагогічній діяльності.
18. Поняття девіантної поведінки людини: історико-теоретичний аспект питання.
19. Форми соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, схильними до девіантної поведінки.
20. Теорії девіації.
21. Особливості соціально-педагогічної роботи з девіантами.
22. Технології реабілітації підлітків з девіантною поведінкою.
23. Проблеми ВІЛ інфікованих людей з юридичної та соціальної точки зору.
24. Охарактеризуйте дитячий алкоголізм як сучасну проблему українського суспільства.
25. Характеристика понять «норма», «соціальна норма».
26. Відхилення від норми: поняття та характеристика. Типи відхилень.
27. Алкоголізм і наркоманія як форми прояву протиправної поведінки.
28. Види закладів державної системи виховання дітей, позбавлених батьківського піклування.
29. Історія розвитку закладів інтернатного типу.
30. Інноваційні форми опіки дітей-сиріт в Україні.

Порядок оцінювання

Навчальна дисципліна вивчається протягом 2 навчальних семестрів і закінчується підсумковим заліком у VII семестрі та екзаменом у VIII семестрі.

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього годин	Форма заняття		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспект ування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теоретичні основи соціальної педагогіки					
1.	Поняття про предмет, завдання та основні категорії соціальної педагогіки	4	1	2	-
2.	Теорія та практика соціального виховання	3	1	2	2
3.	Соціалізація як категорія соціальної педагогіки	5	1	4	2
Розділ 2. Соціально-педагогічна діяльність як умова соціалізації особистості					
4.	Соціально-педагогічна діяльність та її особливості	6	1	2	-
5.	Соціальний педагог як суб'єкт професійної діяльності	5	1	2	2
6.	Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин		-	4	-
7.	Методи соціально-педагогічної діагностики		1	4	-
Розділ 3. Сім'я як об'єкт соціально-педагогічної діяльності					
8.	Сім'я як провідний фактор соціального виховання особистості	4	1	2	2
9.	Соціально-педагогічні аспекти в роботі з сім'ями, які перебувають у складних життєвих обставинах		1	2	-
Розділ 4. Соціально-педагогічна діяльність по подоланню різних форм дезадаптивної поведінки підлітків та молоді					
10.	Девіантна поведінка дітей та молоді, як	7	1	2	2

	форма соціальної дезадаптації				
1	2	3	4	5	6
11.	Соціально-педагогічна робота з дітьми, які мають соціальні відхилення	1	1	2	-
12.	Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами і дітьми, які залишились без піклування батьків.	1	-	2	-
	<i>Виконання завдань для самостійної роботи</i>	3			
	Разом	43	10	30	10
	<i>Виконання індивідуального науково-дослідного завдання</i>	7			
	Екзамен	40			
	Всього	100			

Кількість балів і 5-му семестрі за лекцію, семінарське та практичне заняття буде різною. Відповідно вага одного заняття у загальній сумі 100 балів буде різною.

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 10 балів у 5-му семестрі. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 0,5 балів;
- для того аби отримати ще 0,5 балів слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще 0,5 бала за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 0,5 бала.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 2 балів за одне заняття. Таким чином, за роботу на семінарських заняттях ви можете отримати до 30 балів у 5-му семестрі. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 2 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнитись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,5 бала за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 3 балів.

Кожен курсант (студент, слухач) має до кінця жовтня написати та надати викладачу есе на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 5 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 0,5 бала; 2) відповідність змісту темі – 0,5 бала; 3) структурна логічність – 0,5 бала; 4) аргументованість висновків – 0,5 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 0,5 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни у 5-му семестрі відбувається у вигляді екзамену на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На екзамені курсант тягне білет, де необхідно розкрити 2 теоретичних питання та одну практичну задачу. В сумі за вірну відповідь курсант отримує 40 балів (Таблиця 2.). Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати екзамен вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 3.

Таблиця 2.

Відповідь на екзамені оцінюється за наступними критеріями:

31-40 балів:

1. При відповіді на питання, курсант (студент) виявив глибокі, міцні,

узагальнені, системні знання навчального матеріалу; орієнтується в діючій нормативно-правовій базі;

2. Уміє аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати основні поняття, роз'яснити їх зміст іншим.

3. Відповідь студента повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча.

21-30 балів:

1. Курсант (студент) виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його.

2. Уміє застосовувати на практиці основні категорії, логічно, послідовно, з виділенням головного, доказово викладати матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права.

3. Відповідь курсанта (студента) повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

11-20 балів:

1. Курсант (студент) може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному рівні) значну частину навчального матеріалу.

2. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та термінів.

3. Відповідь курсанта (студента) правильна, але неповна, недостатньо аргументована, їй бракує самостійності при формулюванні визначень.

1-10 балів:

1. Курсант (студент) розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.

2. Курсант (студент) дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання.

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 4.

Критерії підсумкової оцінки знань з навчального курсу «Соціальна педагогіка»

Сума балів	Оцінка	Значення оцінки	Критерії оцінювання	Рівень компете	Оцінка за національно
------------	--------	-----------------	---------------------	----------------	-----------------------

за 100-бальною шкалою	в ECTS	ECTS		тності	ю шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	Студент (курсант) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	Високий (творчий)	відмінно	
82-89	B	добре	Студент (курсант) вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи та задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C		Студент (курсант) вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
64-73	D	задовільно	Студент (курсант) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E		Студент (курсант) володіє			

			навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторно скласти семестрового контролю	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	незарядно
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент (курсант) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

Відповідь на екзамені оцінюється за наступними критеріями:

31-40 балів:

4. При відповіді на питання, студент виявив глибокі, міцні, узагальнені, системні знання навчального матеріалу; орієнтується в діючій нормативно-правовій базі;
5. Уміє аналізувати, узагальнювати та правильно застосовувати основні поняття, роз'яснити їх зміст іншим.
6. Відповідь студента повна, логічна, доказова, обґрунтована, творча.

21-30 балів:

1. Студент виявляє знання і розуміння навчального матеріалу; правильно, логічно відтворює його.
2. Уміє застосовувати на практиці основні категорії, логічно, послідовно, з виділенням головного, доказово викладати матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права.
3. Відповідь студента повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

11-20 балів:

4. Студент може в цілому самостійно відтворювати (на репродуктивному

рівні) значну частину навчального матеріалу.

5. Здатний з помилками й неточностями дати визначення понять та термінів.

6. Відповідь студента правильна, але неповна, недостатньо аргументована, їй бракує самостійності при формулюванні визначень.

1-10 балів:

3. Студент розрізняє об'єкт вивчення і може фрагментарно відтворити незначну частину навчального матеріалу.

4. Студент дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання.

Питання до іспиту

Питання, які виносяться на іспит з курсу “Соціальна педагогіка” (для підготовки фахівців на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за напрямом підготовки 053 «Психологія»).

1. Сутність соціальної педагогіки як науки.
2. Предмет, об'єкт, суб'єкт соціальної педагогіки.
3. Зв'язок соціальної педагогіки з іншими науками та галузями суспільної практики.
4. Аналіз поглядів вітчизняних науковців на зміст соціальної педагогіки як системи наукових знань.
5. Основні категорії соціальної педагогіки.
6. Прикладні завдання соціальної педагогіки.
7. Закономірності соціальної педагогіки.
8. Провідні категорії соціальної педагогіки.
9. Функції соціальної педагогіки.
10. Особливості системи соціального виховання в Стародавній Греції.
11. Особливості виховного процесу періоду Середньовіччя.
12. Соціальне виховання в період Відродження.
13. Соціально-педагогічні ідеї Нового часу.
14. Розвиток соціального виховання в радянській період.
15. Погляди сучасних педагогів на соціальне виховання, як категорію соціальної педагогіки.
16. Поняття та сутність соціального виховання як категорії соціальної педагогіки.
17. Напрямки соціального виховання.
18. Завдання соціального виховання.
19. Практичні аспекти соціального виховання.
20. Основні функції соціального виховання.
21. Інститути соціального виховання.
22. Взаємозв'язок сім'ї з іншими інститутами соціального виховання.
23. Сутність процесу соціалізації.
24. Стадії соціалізації.
25. Сучасні концепції соціалізації особистості.

26. Фактори, що впливають на соціалізацію особистості.
27. Стадії соціалізації.
28. Сутність соціально-педагогічної діяльності.
29. Етапи соціально-педагогічної діяльності
30. Завдання та принципи соціально-педагогічної діяльності.
31. Соціально-педагогічна діяльність як практичний аспект соціальної педагогіки
32. Структура соціально-педагогічної діяльності
33. Соціально-педагогічні технології.
34. Соціальний педагог та його професійна діяльність.
35. Характеристика функцій соціального педагога.
36. Стандарти етичної поведінки соціального педагога.
37. Особистісні та професійні якості соціального педагога.
38. Етичні вимоги до професійної діяльності соціального педагога.
39. Обов'язки соціального педагога.
40. Специфіка та структура професійної діяльності соціального педагога.
41. Типологія сімей.
42. Функції сучасної сім'ї.
43. Поняття про сім'ю як малу соціальну групу.
44. Фази розвитку сім'ї як малої соціальної групи.
45. Сучасні соціальні проблеми сім'ї.
46. Теорії девіації.
47. Причини девіації.
48. Алкоголізм як соціальна хвороба.
49. Ознаки залежної поведінки. Поняття співзалежності
50. Наркоманія та токсикоманія як різновиди хімічної залежності.
51. Стадії наркотичної залежності.
52. Напрямки профілактики дитячого алкоголізму
53. Основні шляхи профілактики наркоманії.
54. Типологія «дітей вулиці».
55. Причини дитячої проституції.
56. Соціальний супровід неповнолітніх, звільнених з виховних колоній.
57. Методи роботи А.С. Макаренка з неповнолітніми.
58. А.С. Макаренко – вітчизняний соціальний педагог.
59. Соціальний портрет дітей-сиріт як соціально-демографічної групи.
60. Соціальне сирітство.
61. Форми сімейного влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
62. Характеристика дитячого будинку сімейного типу.
63. Інтернатні заклади соціального захисту населення.
64. Основні види соціально-педагогічної роботи з дітьми-сиротами.
65. Основні завдання соціально-педагогічного супроводу сімей, які виховують дітей-сиріт.
66. Державна політика забезпечення прав дітей, які залишилися без піклування батьків.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Список рекомендованої літератури

4.1. Основна

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи. / за ред. А. Й. Капської. Київ : „Знання”, 2002, 164 с.
2. Архипова С. П., Майборода Г. Я. Соціальна педагогіка: навчально-методичний посібник: Черкаси-Ужгород, 2002. 154 с.
3. Беличева С. А. Основы превентивной психологии. Москва: Редакц.-изд. центр консорциума "Соц. здоровье России", 2002. 221 с.
4. Богданова І. М. Соціальна педагогіка: навч.посібник.. Київ : Знання, 2008. 343 с.
5. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : курс лекцій. Київ: МАУП, 2001. 96 с.
6. Василькова Ю. В., Василькова Т. А. Социальная педагогика: курс лекций: учеб. пособие [для студ. пед. вузов й колледжей]. Москва : Издательский центр „Академія”, 1999. 440 с.
7. Волянська О. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: навч. посібник. Київ. : Знання, 2008. 275 с.
8. Лавриченко М. Н. Педагогіка соціалізації. Київ, 2000. 230 с.
9. Максименко С. Д. Психологія в соціальній та педагогічній практиці: навч.посібник. Київ : Наукова думка, 1998. 226 с.
10. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Київ : НАКККіМ, 2011. 293 с.
11. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Київ : ЦНЛ, 2005. 624 с.
12. Мудрик А. В. Социальная педагогика. Москва : Издательский центр „Академія”, 1999. 184 с.
13. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2005. 445 с.
14. Пальчевський С. С. Соціальна педагогіка: навч.посібник. Київ : Кондор, 2005. 560 с.
15. Соціальна педагогіка : навчальний посібник / за ред. О.В. Безпалько. Київ : Академвидав, 2013. 312 с.

16. Соціальна педагогіка: підручник. 5-те вид. виправ. та доп. / За ред. проф. А. Й. Капської. Київ.: Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
17. Соціальна педагогіка: теорія і технології : Підручник / За заг. ред. І.Д. Зверєвої Київ.: Центр навчальної літератури, 2006. 316с.
18. Социальная педагогика: курс лекций / под общей ред. М. А. Галагузовой. Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 416 с.
19. Социальная педагогика: учеб.пособие [для студ. высш. учеб. заведений] / под ред. В. А. Никитина. Москва.:ВЛАДОС, 2002. 272 с.
20. Степанов О.М., Фіцула М. М. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник. Київ : „Академвидав”, 2012. 525 с.
21. Фіцула М. М., Парфенович І. І. Відхилення у поведінці неповнолітніх: шляхи їх попередження та подолання. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2008. 432 с.

4.2. Допоміжна

1. Башкатов И. П. Психология неформальных подростково-молодежных групп. Москва. : Изд-во «Информпечать», 2000. 291 с.
2. Завацька Л. М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім „Слово”, 2008. 240 с.
3. Змановская Е. В. Девиантология: учеб. пособие [для студ. высш. учеб. заведений]. Москва, издательский центр „Академія”, 2004. 288 с.
4. Казанская В. Г. Подросток: социальная адаптация: книга для психологов и родителей. СПб. : Питер, 2011. 288 с.
5. Марінушкіна О.Є., Вишнева І.М., Носенко В.В. Настільна книга соціального педагога. Харків : «Ранок», 2010. 272с.
6. Моїсеєнко К. Професійна діяльність соціального педагога : [метод. посіб.]. Київ : Шк. світ, 2009. 120с.
7. Професійна етика соціального педагога : [навч.-метод. посіб.]. / С.Я. Харченко, Н.П. Краснова, Л.П. Харченко. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2009. 562с.
8. Семенюк Л. М. Психологические особенности агрессивного поведения подростков и условия его коррекции. Москва : Просвещение, 1996. 340 с.
9. Целуйко В. М. Психология неблагополучной семьи: книга для педагогов и родителей. Москва : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003.272 с.

4.3. Інформаційні ресурси

1. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 року. Дата оновлення: 20.11.2014. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021 (дата звернення: 29.08.2019).
2. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 26.01.1987 року № 3484-XI. Дата оновлення: 13.11.1998. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085 (дата звернення: 29.08.2019).
3. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від

11.07.2003 року № 1129-IV. Дата оновлення: 28.08.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15> (дата звернення: 29.08.2019).

4. Про концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні: указ Президента України від 24.05.2011 року № 597/2011. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/597/2011> (дата звернення: 29.08.2019).

5. Про положення про порядок здійснення помилування: Указ Президента України від 21.04.2015 року №223/2015. Дата оновлення: 19.05.2016. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015>. (дата звернення: 29.08.2019).

6. Про пробачення : Закон України від 05.02.2015 року №160-VIII. Дата оновлення: 01.01.2018. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19> (дата звернення: 29.08.2019).

7. Міністерство юстиції України (офіційний сайт). URL : <http://www.minjust.gov.ua> (дата звернення: 29.08.2019).